

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

De occisoribus, mutilatoribus & captivatoribus Clericorum. 2

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

I. De revocatione Statutorum, contra libertatem Ecclesiasticam factorum.

In primis, cum ad decus & decorem Ecclesie nihil magis expediat, quam ut, expurgatis erroribus, & statutis iniquis sublatis, ipsa plena quiete vigeat, & secura gaudeat libertate; præcepta sacrorum Canonum imitantes, omnia statuta, pacta & ordinationes, contra libertatem Ecclesiarum & Ecclesiasticarum personarum edita seu editas, damnamus, reprobamus, & cassamus, & irrita seu irritas nunciamus: Mandantes universis Nostræ Diocesis & Provinciæ subditis, ut ea à locis suis, intra mensem à notificatione præsentium, faciant penitus aboleri; & locorum Plebani moneant subditos diebus Dominicis & festivis nominatim, quos in his culpabiles sciverint, alios in genere, quatenus hujusmodi de facto statuta de facto revocent: aliàs eos ad id per Excommunicationis sententiam volumus coarctari. Verum, quia intelleximus, quod in nonnullis locis Laici (qui, non contenti de propria ipsorum impietate & malevolentia, etiam alios Christi fideles à sua devotione & bonis operibus retrahere moluntur) statuerunt & statuunt sub certa conspiratione & confederatione, ne quis de cætero Ecclesiis, Ecclesiasticis seu Religiosis personis, bona, prædia, districtus, jura & dominia aliqua vendat, leget aut donet, vel quovis titulo in eos transferat, vel in nuptiis aut exequiis mortuorum, aut aliàs Sacerdotibus Parochialium Ecclesiarum & aliarum offerant, nisi sub certo numero personarum & certo tempore Missæ, seu inter se, taxant, quid quilibet offerre debeat, contrarium facientibus penas pecuniarias infligendo; & quia hæc obviant directè Ecclesiasticæ libertati: conspirationes, collegiationes & ordinationes hujusmodi, seu fœdera & pacta, & deinceps, si contigerit, facienda, decernimus, non tenere, nec aliquem fore vel esse debere ad eorundem observantiam obligatum.

Item, statuta & consuetudines, à Laicis (cujuscunque status aut conditionis existant) introducta seu introductas super eo, quod dicti Laici, antiquarum Decimarum occasione, quas in aliquibus Parochiis vel largitione Principum aut donatione aliorum seu alia de causa percipiunt, Decimas Novalium, in terris propriis quibuslibet Parochiis obvenientes, occupant, attrahunt, vel sibi vendicant, revocamus & cassamus; statuentes & præcipientes, ut præfati Laici & quicumque alii, ab occupatione, detentione vel usurpatione earundem Decimarum Novalium, postquam ad agrum Regium pervenerint seu perveniunt, penitus desistant, & de ablatis satisficiant tam Nobis, quam Ecclesiis, Ecclesia-

sticisque personis, quibus ipsæ Decimæ Novalium de Iure competere dinoscuntur; eandem Decimas Nobis & Ecclesiis, ad quæ pertinent, de cætero possidendas pacifice relinquentes.

II. De occisoribus, mutilatoribus, & captivatoribus Clericorum.

Item, statutum venerabilis quondam Engelberti Colonienfis Archiepiscopi, Prædecessoris Nostri, contra injectores manuum in Clericos Ecclesiasticasve personas, olim per ipsum editum, cum pœnæ majoris adjunctione contra Captivatores Clericorum observari volentes, statuimus, ut cum sacrilegi, qui, suadente diabolo, Dei timore postposito, manus injiciunt in Clericum vel alias personas Ecclesiasticas & Religiosas, temere violentas, & ex hoc incidunt excommunicationis sententiam Canonis jam prolata, quod occisores, mutilatores, & percussores atrociter Clericorum & Ecclesiasticarum personarum, & Clericos capientes & in captivitate detinentes, seu per captivitatem aliquam pecuniam ab eis extorquentes, seu talium receptatores & defensores, propter hoc autoritate Canonis latæ sententiæ excommunicati, cum omnibus operam & consilium ad præmissa adhibentibus, per omnes Ecclesias Diocesis, in qua hujusmodi perpetrantur, per Decanos Ecclesiarum, Rectores & Presbyteros, quamprimum ipsis hoc per famam publicam vel rei evidentiam, vel per fidem duarum fide dignarum personarum ipsis faciendam, aut per mandatum seu sententiam Iudicis, constiterit, campanis pulsatis & candelis accensis, nominatim quorum nomina sciri poterunt, aliàs in genere, excommunicati publicè nuncientur, & arctius evitandi, donec satisfecerint de commissis, & debitæ Absolutionis beneficium meruerint obtinere. Præterea, in aggravationem pœnæ hujusmodi malefactorum, statuimus, ut omnis locus, ad quem tales excommunicati venerint, vel ipsos Clericos deduxerint, quamdiu ipsi captivatores & captivati ibidem fuerint, & post tres dies post eorum inde recessum, nec non locus in quo talis violentia facta fuerit, quem quidem locum seu Ecclesiam aut Ecclesias, in his scriptis Ecclesiastico supponimus interdicto, & interdicti teneantur. Et, si hujusmodi sacrilegi seu malefactores, Principes, Nobiles seu Barones fuerint, & terram, jurisdictiones, districtum, munitiones seu castra habuerint, & intra tres menses à tempore perpetrati delicti, etiam captivatis dimissis, non satisfecerint de delicto, ex tunc tota terra & districtus eorum, quos post lapsum dictorum trium mensium simili modo interdiciamus, Ecclesiastico (ipso facto) sit supposita interdicto.

Engilb.
statut. I.
&c.

Decima
Novalium
cujuscunque
status sint.

Si autem alii fuerint quam Nobiles & terrarum domini, tunc ipsi domini terræ, in quorum districtibus manent & domicilium habent sacrilegi antedicti, vel ubi tam enorme scelus commissum extiterit, intra quindecim dies, postquam de delicto hujusmodi constiterit, per famam publicam vel evidenciam facti, vel per denunciationem Decani seu Presbyteri, quam ab ipso Decano seu Presbytero loci fieri præcipimus sub pœna Excommunicationis, quam cito per famam, querimoniam alicujus, rei evidenciam, aut alio modo ipsis constiterit, præfatos sacrilegos tales habeant per detentionem personarum suarum & privationem Bonorum suorum, ut, liberato captivo, Deo, Ecclesiæ, & læso, Emendam præstent de commissis. Si vero dicti domini terrarum præfatos sacrilegos habere nequiverint, nec Bona sub eis habuerint, sed alias commanere in eorum districtibus consueverint, procedant per præscriptionem contra eos, de terra sua ipsos expellendo, & per justitiam seu iudices suos id fieri mandent & procurent: alioqui statuimus, quod ex tunc ipsi domini terræ & eorum iudices, & alii per quos regitur iurisdicchio secularis, Excommunicationis sententiam incurrant ipso facto: & si per quindenam, dictam Excommunicationem animo sustinuerit indurato, ex tunc tota terra eorum Ecclesiastico sit supposita interdicho.

Præterea, ne, per mutationem locorum, præfati sacrilegi hujusmodi possint malitiam palliare; volumus, quod si ipsi sacrilegi de una Diocesi ad aliam in nostra Provincia se transferant, vel captivos prædictos deduxerint, quod ad requisitionem Diocesani, in cujus Diocesi hæc perpetrata sunt, vel ejus Officialis, seu amicorum captivorum seu captivati, facta Ordinario loci seu Diocesano, alterius, ad quam se sic transtulerint, fide per mandatum seu juramentum de præmissis, statuta eadem in omni forma, qua supra dicitur, inibi observentur. Si vero domini terrarum vel alii Nobiles, & iurisdictiones temporales habentes, fuerint malefactores antedicti, Capellani eorum (si quos habent)* quamprimum sciverint, Dominos suos Clericum captivasse, detinere in munitionibus aut dominiis suis, vel capi mandasse, vel aliquid aliud de præmissis fecisse, à modo coram ipsis non celebrent Divina: sed, ut delicto commissi intra quindecim dies satisfaciant, ipsos admoneant diligenter: alioqui ex tunc ab eis & mansionibus eorum recedant, nec eis communicent. Contrarium facientes, quos in his scriptis ex tunc excommunicamus, excommunicatos volumus nunciari. Et, si contra hæc Divinis se immiscuerint, Notam irregularitatis incidendo, & in ea permanserint per annum unum animo indurato, ipsos ex tunc Beneficiis Ecclesiasticis (quæ in Diocesiibus, in

quibus manent, obtinent) ipso facto decernimus privatos esse, & eisdem ipsis Beneficiis privamus per præfentes: injungentes Beneficiorum Patronis, quod ex tunc aliis personis idoneis Beneficia hujusmodi conferant, quibus iidem sunt privati: alioqui, termino juris elapso, potestas conferendi dicta Beneficia, ad Superiorem devolvatur. Si vero dicti irregulares, Beneficia non habent in Diocesiibus in quibus manent, ipsos ab eisdem Diocesiibus perpetuo eliminamus & amovemus; ipsos etiam, tamen per importunitatem suam Absolutionem obtinerent, de cætero ad aliqua Officia vel Beneficia Ecclesiastica nullatenus admissuri.

Præterea, si captivans Clericum vel Religiosum, vel detinens, ac sacrilegus, hujusmodi pœnis vilipensis, congrua satisfactione neglecta, per annum unum in Excommunicatione hujusmodi perdurare animo præsumperit obstinato; statuimus, ut nulli de filiabus, filiis, fratribus & sororibus, & eorum filiis & filiabus, usque ad tertium gradum inclusive linea descendente, vel illi etiam qui, ad Captivitatem hujusmodi, opem vel operam impenderint, vel captivum Clericum in suis vinculis detinuerint, ad Ordines seu Beneficia, aut etiam Prælaturas, in Nostra Diocesi seu alia, in qua hæc fecerint, admittantur; cum, ex delicto parentum, ipso facto inhabiles reddantur ad hujusmodi consequenda. Statuentes & mandantes Examinatoribus Clericorum, Capitulis, Conventibus, Patronis & Archidiaconis ac Prælati, ut nullum ex talibus ad Ordines admittant; Capitulum vero & Conventus nullum ex eis ad Præbendas eligant; Patroni nullum ex ipsis præsentent; Archidiaconi & Prælati, tales non investiant illo modo: alioqui Capitula & Conventus, Patroni & Archidiaconi, ac Prælati, ipso facto jus suum amittant; & ea vice ad proximum Superiorem devolvatur. & nihilominus talium personarum receptio, investitura & admissio, sit irrita ipso facto, nec ipsi jus quærat in Beneficiis sic adeptis. Feuda & si qua prædicti sacrilegi ab Ecclesiis vel Ecclesiasticis personis tenuerint, post lapsum anni, per quem Excommunicationem sustinuerint, ad Ecclesias & personas Ecclesiasticas liberè revertantur, ita ut, si ipsi sacrilegi ultra se de hujusmodi feudis ingesserint, contra eos, tanquam contra invasores Ecclesiæ, procedatur.

Verum, cum futuris periculis sit maturis remediis obviandum, ne post vulneratam causam ad remedium difficilius in bonis recurratur, de Clericis Clericos capientibus aut capi mandantibus, aut adversus Ecclesiam se hostibus Ecclesiæ associantibus, Ecclesiasque invadentibus, ut contra sacrilegos hujusmodi perfectius, quam poterit, procedatur; statuimus, ut, si Clerici & Prælati Beneficiati, cu-

Examinatores Clericorum.

* quum primum

Ordinarius collatoribus ut de Beneficiis per privationem vacantibus provident, mandantur.

juscunq̄ue dignitatis, status aut conditionis existant, bono opere spiritali rejecto, in tam præsumptuosam & detestabilem profunditatem malorum dilabuntur, quod Clericos Religiosasve personas capiunt, vulnerant & detinent captivos, aut contra Ecclesias suas Cathedrales aut alias, quarum Prælati, Canonici, vel Rectores existunt, cum hostibus ipsarum Ecclesiarum se confederant, vel in acie hostium contra suos Diocesanos & Ecclesias armati comparent, Archiepiscopos & Episcopos & Ecclesias suas, & Collegia seu Capitula vel Bona earundem rapiunt vel rapi faciunt aut mandant, detinent vel detineri mandant, seu arrestari procurant, per abusum & iudicium potentie secularis, dum hæc vel eorum aliquod, per evidentiam facti vel sceleris perpetrati, aut per confessionem propriam coram duobus testibus fide dignis factam, aut iudicis sententiam, vel alio modo legitimo liquent, quos (salva poena Canonis) ex tunc ut ex nunc, absque alterius mandati expectatione, excommunicationis sententiam (quam in his scriptis propter hoc, tanquam delictum notorium, in eos ferimus) incurrere volumus ipso facto. In qua quidem sententia si per annum unum perseveraverint animo indurato, cum tantò gravius Clerici, cujuscunq̄ue status, dignitatis aut conditionis existant, hujusmodi committentes, sint puniendi, quantò hæc sunt in ipsis magis detestanda, & tanquam * ingrati, cum autem Ecclesias proprias invaserint, Dignitates, Personatus & Beneficia sua amittere debeant, seu ea demeruerint, ex tunc post lapsum anni absque iudicis sententia, Dignitates, Beneficiis, Personatibus, & omnibus quæ in Diocesi, in qua præmissa vel eorum aliquod commiserint, habent & obtinent, virtute & autoritate præsentis Concilii Nostri, ipso facto sint privati: quos etiam ex causis præmissis privamus eisdem, absque spe Restitutionis ad ipsa, propter atrocitatem criminis in hoc casu: Mandantes, ut de ipsis Dignitatibus, Personatibus & Beneficiis per illos, ad quos hoc spectat, ex tunc ordinetur, & conferantur personis aliis intra tempus juris: alioqui eorum Collatio ad Superiorem devolvatur. Et, si antedicti Clerici, sic privati, non obstante quod forsân de facto Dignitates & Beneficia habent, adhuc detinent, & Patroni de ipsis negligunt ordinare, post hæc se ingererint Dignitatibus, Personatibus, & Beneficiis eisdem: fructus suos non faciant, nec actus eorum Capitulares cuiquam suffragium præstent vel afferant nocumentum; Clericos vero hujusmodi committentes, non Beneficiatos, ex tunc ut ex nunc excludi volumus, & inhabiles existere ad Dignitates, Personatus, Officia & Beneficia quælibet in Diocesi, in qua talia perpetraverint.

Arrestatio
Bonorum
Ecclesia
per manum
secularium.

for. * in-
grata.

III. *Ne quis Laicus exactiones Ecclesiarum imponat ratione Advocatiæ, quam super Bonis Ecclesiasticis habet.*

Monemus item omnes Nobiles, Terrarum dominos, Scabinos, Consules, Iudices seculares, & Universitates, ac alios Laicos, cujuscunq̄ue status existant, ne de cætero, occasione Advocatarum quas quidam ex eis super Bona Ecclesiastica habent, vel quocunq̄ue alio nomine vel colore ad hoc quæsito, Tallias, Collectas, Exactiones, Petitiones, * Assisias, Contributiones, servitia indebita, & ultra quàm Ius Advocatiæ, juxta Scabinorum sententiam tibi Advocati sunt, permittit, ipsis Ecclesiis Ecclesiasticisve personis, hominibus, Mancipiis & Bonis earundem imponant, vel imponere, exigere aut recipere præsumant, vel quo minus Bona Ecclesiastica colantur, & ipsæ Ecclesiæ eisdem pacifice fruantur, per arrestationem vel prohibitionem aut alias prohibeant, ne Bona Ecclesiarum colant, vel homines suos, dum in expeditionibus suis vadunt, vel alio modo procedunt, in grangiis & curtibus earundem Ecclesiarum & Monasteriorum ponant: alias contra ipsos volumus procedi per sententiam Excommunicationis, quousque satisfaciant de commissis.

* Accisitas

IV. *De invasoribus, occupatoribus, & detentoribus rerum & Bonorum Ecclesiasticorum.*

Item, statutum Prædecessoris Nostri Engilberti, quondam Coloniensis Archiepiscopi, quod sic incipit: Atque ad reprimendum importunam præsumptionem Raptorum, Prædonum & invasorum Bonorum & rerum Ecclesiarum &c. innovantes, ex nunc de verbo ad verbum, prout in eodem continetur, volumus & præcipimus firmiter observari. Similiter & statuta ejusdem Nostri Prædecessoris Engilberti, De effractoribus & incendiariis Ecclesiarum, quod sic incipit: Contra incendiarios autem & effractores Ecclesiarum & Monasteriorum, cum ipso facto sint excommunicati, &c. prout in eodem statuto continetur, innovantes, volumus & præcipimus observari.

Engilberti
statuti. 4.

Engilberti
statuti. 2.

V. *De occupantibus bona Ecclesia & Ecclesiasticarum Personarum, & legata fabrica Ecclesia Coloniensis.*

Cum nonnulli, tam Clerici quam Laici, utriusque sexus homines, Bona mobilia vel immobilia, ad Ecclesias, Monasteria, vel